

แนวปฏิบัติที่ดี

หัวข้อเรื่อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อคิดจากประสบการณ์วิจัย

การจัดการความรู้ (KM) ด้านการวิจัย

ประจำปีการศึกษา 2564

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำนำ

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง “แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อคิดจากประสบการณ์วิจัย” ฉบับนี้เกิดขึ้นภายใต้บริบทการจัดการความรู้ (Knowledge Management-KM) ของ คณะนิติศาสตร์ ปีการศึกษา 2564 ในรูปแบบกิจกรรม “แบ่งปันความรู้สู่รุ่น” โดยวิธีการให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดทักษะประสบการณ์ของคณาจารย์รุ่นพี่จนกลายเป็นแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับคณาจารย์รุ่นน้องเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการวิจัย ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนากิจมหาวิทยาลัยและเป็นหน้าที่สำคัญของอาจารย์

อย่างไรก็ตามแนวปฏิบัติที่ดีฉบับนี้จะไม่มีความสมบูรณ์อันใดเลยหากคงอยู่ในคลังความรู้โดยปราศจากการนำมาใช้

KM TEAM ด้านการวิจัย

ทีมงานการจัดการความรู้ด้านการวิจัย

๑. ศาสตราจารย์สุมาลี วงษ์วิจิต	หัวหน้า KM Team
๒. รองศาสตราจารย์ปภาศรี บัวสุวรรณค์	รองหัวหน้า KM Team
๓. รองศาสตราจารย์ พันธุ์เทพ วิทิตอนันต์	KM Team
๔. รองศาสตราจารย์ปวีศร เลิศธรรมเทวี	KM Team
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรนิติ เทพสุเมธานนท์	KM Team
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนกพร สุนนะเศรษฐกุล	KM Team
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์दनพร จิตต์จรุงเกียรติ	KM Team
๘. นายธนะชาติ ปาปิยะเวทย์	คุณลิขิต
๙. นายดำรงพล ตั้งเจริญ	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๐. นางสาววีระยา จิตนารินทร์	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๑. นายอัยการ จันลา	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๒. นางสาวรัชณี ดะนุติษฐ์	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๓. นางสาวชลลดา ถวายทรัพย์	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๔. นางสาวสุกัญญา แยมพราย	ผู้ออกแบบรูปเล่ม
๑๕. นางสาวรัตน์ชา ใจอารีย์	เลขานุการ KM Team
๑๖. นางสาวชิตชนก เรืองธนู	ผู้ช่วยเลขานุการ KM Team

1. การพิจารณาแหล่งทุนวิจัย

แหล่งทุนวิจัยภายนอก จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท 1. ประเภทวิชาการ 2. ประเภทวิจัยเพื่อตอบสนองโจทย์ โดยการยื่นขอทุนวิจัย แนะนำให้ผู้วิจัยที่เริ่มต้นในการทำวิจัยควรจะมีการขอทุนวิจัยจากระดับคณะก่อน ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรขอทุนจากภายนอก ซึ่งผู้วิจัยสามารถติดต่อขอรับทุนได้ ได้แก่ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) , หน่วยงานของรัฐ , สถาบันพระปกเกล้า และ องค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ

สำหรับแหล่งทุนวิจัยภายนอกมีการพิจารณาจ้าง 2 ประเภท ได้แก่

1. วิจัยประเภทจ้างที่ปรึกษา คือ งานที่จัดจ้าง โดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ทำกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่นๆ
2. งานวิจัยประเภทวิชาการเป็นการดำเนินงานวิจัยที่ทำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยตรง

แหล่งทุนวิจัยภายใน จะแบ่งเป็น 2 แหล่งทุน ได้แก่

1. ทุนวิจัยงบประมาณรายจ่ายจากรายได้ (ทุนคณะ) 1 ปีจะเปิดรับทุน 1 ครั้งประมาณช่วงเดือนมีนาคมของทุกปี
2. ทุนวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จะเปิดรับ 2 ครั้ง ต่อปี และสถาบันวิจัยและพัฒนาฯ ยังมีทุนระยะสั้นอื่นๆ อีกมากมาย สามารถติดตามข้อมูลได้ที่ <http://www.researcher.ru.ac.th>

ข้อสังเกต ในการทำวิจัยทุกโครงการโดยเฉพาะงานวิจัยที่ขอจากแหล่งทุนวิจัยภายนอกนั้นไม่ได้หมายความว่าทุกโครงการจะสามารถนำไปขอผลงานทางวิชาการได้เลย เช่น โครงการจ้างที่ปรึกษาจะนำไปขอผลงานทางวิชาการหรือนำมาเขียนเป็นบทความวิชาการ เป็นไปได้ยาก เนื่องจากในงานวิจัยนั้นเป็นการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของหน่วยงานนั้นๆ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถกำหนดขอบเขตหรือวัตถุประสงค์ของงานวิจัยให้ตรงสาขาของผู้วิจัยได้ อีกทั้งผู้วิจัยในทีมมีหลายคนและแต่ละคนรับผิดชอบงานตามส่วนที่อาจพิสูจน์ได้ยากว่าใครเป็นผู้วิจัยหลัก เว้นแต่จะเป็นหัวหน้าโครงการ แต่มีประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงานวิจัยภายนอก เช่น ระบบการทำงานเป็นทีม ประสบการณ์และการเรียนรู้ในศาสตร์อื่น ยกตัวอย่าง โครงการของ สวทช. จ้างงาน 30 ล้านบาท เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับอาจารย์ที่เพิ่งจะเริ่มต้นทำวิจัย แนะนำให้ขอทุนสถาบันพระปกเกล้าทำวิจัยในส่วนของ การวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งสามารถสืบค้นใน Web site ของสถาบัน แต่ปัจจุบันจะเน้นการจ้างที่ปรึกษามากขึ้นหรือขอทุนภายในคณะนิติศาสตร์
2. การพิจารณาแหล่งทุนวิจัยในการทำวิจัยของผู้วิจัยมีผลทำให้มีความน่าเชื่อถือในการขอผลงานทางวิชาการ เช่น หากขอระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขอทุนระดับคณะสามารถทำได้ แต่หากเป็นระดับ รองศาสตราจารย์หรือระดับศาสตราจารย์ควรขอแหล่งทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก

2. การยื่นขอทุนวิจัย

การยื่นทุนวิจัยในสายกฎหมาย จะอยู่ในกลุ่มของหมวดสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์

แหล่งทุนวิจัยภายนอก มาจาก 2 ช่องทาง 1. หนังสือเวียนจากหน่วยงาน และ 2. ผู้วิจัยยื่นโครงการเสนอต่อหน่วยงานโดยตรง 3. Connection ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีรูปแบบการขอทุนวิจัยของหน่วยงานนั้นๆ

การเขียนเค้าโครงวิจัย - จะมีความยากหรือง่ายและแต่ประเด็นปัญหาและหัวข้อในการทำวิจัยและควรมีความแปลกใหม่ในการนำเสนอ หากจะดูตัวอย่างงานในการเขียนเค้าโครงวิจัยให้ดูของ LAW FIRM ซึ่งจะมี Template ของการทำ Proposal เป็นแบบของงานที่สมบูรณ์มาก

ในส่วนของงบประมาณต้องเป็นไปตามความเหมาะสมและอยู่ภายใต้กรอบงบประมาณ และระเบียบที่เกี่ยวข้องที่แหล่งทุนวิจัยนั้นๆกำหนดไว้

แหล่งทุนวิจัยภายใน สามารถเสนอหัวข้อตามที่ผู้วิจัยมีความสนใจเป็นพิเศษหรือเชี่ยวชาญ การยื่นขอทุนวิจัยต้องเป็นไปตามรูปแบบของหน่วยงานนั้นๆ เช่น

1. สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีรูปแบบในการจัดทำเค้าโครงวิจัย โดยต้องใช้รูปแบบ วจ.1
2. ทุนคณะนิติศาสตร์ มีรูปแบบในการจัดทำเค้าโครงวิจัย โดยต้องใช้รูปแบบ วจ.1 ,บทที่ 1-3, ผลการตรวจอักษรวิสุทธิ์ โดยใช้รูปแบบเชิงบรรณานุกรมของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเท่านั้น

ในส่วนของงบประมาณเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยรามคำแหง งบประมาณเงินอุดหนุนโครงการวิจัย 2552

3. การดำเนินงานวิจัย เดี่ยว /กลุ่ม

มีข้อเสนอ ดังนี้

การดำเนินงานวิจัยแบบกลุ่ม

1. ผู้ร่วมวิจัยในทีม ต้องบุคคลที่สามารถพูดคุยได้ รับผิดชอบงานได้
2. แบ่งขอบเขตงาน และงบประมาณการทำวิจัย ให้ชัดเจน
3. งานวิจัยแบบกลุ่มนั้นจะมีความยาก โดยเฉพาะในช่วงที่จะมีการปรับหรือการแก้ไขงานวิจัย
4. ในบางครั้งอาจพบปัญหาของผู้วิจัยทั้งงาน ทางแก้ไข คือ หากคนมาทำงานเพิ่มเติมที่สามารถไว้วางใจได้
5. งานวิจัยแบบกลุ่มจะทำให้ผู้วิจัยได้ประสบการณ์ในการทำวิจัยอย่างมาก

การดำเนินงานวิจัยเดี่ยว

1. แนะนำว่าในการทำวิจัยครั้งแรก ควรทำวิจัยคนเดียวก่อน เนื่องจาก จะได้มองเห็นภาพการดำเนินงานวิจัยแบบองค์รวมทั้งหมด

2. ในการขอผลงานทางวิชาการให้ทำงานวิจัยแบบเดี่ยวดีที่สุด

4. การส่งรายงานการวิจัย

ในการวิจัยทั้งแหล่งทุนภายในและภายนอกนั้น จะมีกรอบระยะเวลาการดำเนินงานและเมื่อดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้น จะมีรูปแบบในการส่งงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ซึ่งจะแล้วแต่หน่วยงานหรือองค์กรนั้นๆ เป็นผู้กำหนด

หมายเหตุ : ในการใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยควรเก็บใบเสร็จทั้งหมดเพื่อเก็บเป็นหลักฐานในการเบิกจ่ายในกรณีที่ สตง. เรียกตรวจสอบหรือ หน่วยงานที่ให้ทุนวิจัยจะขอใบเสร็จเพื่อทำเรื่องเบิกเงินวิจัยต่อไป หน่วยงานรัฐบางที่หากไม่มีใบเสร็จจะให้ผู้วิจัยจ่ายเงินเองในส่วนนั้นทันที

5. การตรวจผลงานวิจัย

แหล่งทุนวิจัยภายนอก : คณะกรรมการผู้ประเมินงานวิจัยจะมีศาสตราจารย์หรือผู้ที่มีคุณวุฒิสองเป็น คณะกรรมการผู้ประเมิน

เช่น ถ้าเป็นงานวิจัยเชิงวิชาการ ที่ขอทุนจาก วช. ผู้ประเมินจะเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัย แต่หากเป็น งานวิจัยในการจ้างที่ปรึกษานั้น หน่วยงานจะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อตรวจสอบ

แหล่งทุนวิจัยภายใน เช่น

1. วิจัยระดับคณะ กรรมการวิจัยประจำคณะนิติศาสตร์จะเป็นผู้สรรหาคณะกรรมการผู้ประเมินผลงานวิจัยและ นำเสนอคณะกรรมการประจำคณะเพื่อพิจารณา โดยกระบวนการขั้นตอนการตรวจงานวิจัยจะมีการกำหนด ระยะเวลา โดยปกติจะกำหนดให้ผู้ประเมินตรวจประมาณ 15 วัน หากเป็นการแก้ไขน้อยให้เวลาประมาณ 7 วัน – 15 วัน แต่ถ้าแก้ไขมากจะให้ผู้วิจัยแก้ไขประมาณ 60 วัน

2. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จะเป็นผู้ที่ดำเนินการขั้นตอนทุกอย่างในการตรวจผลงานวิจัย โดยใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 3 เดือน

หมายเหตุ : เมื่อผู้ประเมินงานวิจัย กรรมการตรวจรับมีความเห็นให้แก้ไขงานวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วนั้นผู้วิจัย ต้องแก้ไขตามที่ผู้ประเมินแนะนำมา แต่หากผู้วิจัยไม่สามารถแก้ไขได้สามารถที่จะชี้แจงเหตุผลให้ผู้ประเมินรับฟัง ได้

6. การจัดทำบทความวิจัย

1. ข้อควรคำนึงในการเขียนบทความวิจัย

1.1 มีผลงานวิจัยของตนเอง

สืบเนื่องจากบทความวิจัยเป็นการนำผลงานวิจัยที่ได้จัดทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว มาทำการเผยแพร่ในรูปแบบของบทความ อันมีลักษณะเป็นการสรุปความของงานวิจัยที่เล่มมาเผยแพร่ในวงกว้าง ให้คนทั่วไปได้อ่าน

ว่างานวิจัยนั้น ๆ ได้จัดทำขึ้นโดยเหตุผลและหลักการใด มีวิธีการในการดำเนินการวิจัยแบบใด มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้ตั้งขึ้นไว้หรือไม่ อย่างไร และแสดงถึงผลของการวิเคราะห์ข้อมูลออกมาเชิงประจักษ์ รวมทั้งอภิปรายผลและสรุปผลงานวิจัยออกมาให้กระชับ ซึ่งหากเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และผู้ใดต้องการอ่านในรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น ก็จะไปอ่านผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ได้ ดังนั้น บทความวิจัยที่ได้มีการเผยแพร่ไปในวงกว้างในรูปของวารสารจึงทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างนักวิจัยกับผลงานวิจัยของตนเองและกับผู้อ่านที่สนใจในเรื่องนั้น ๆ

1.2 วารสารเป้าหมาย

วารสารจะทำหน้าที่ในการเป็นสถานีรับบทความและส่งผ่านไปยังผู้อ่านโดยทั่วไป ดังนั้น ก่อนเขียนบทความ ผู้เขียนจึงควรต้องศึกษาบรรดวารสารต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ว่าตรงกับเป้าหมายที่ผู้เขียนตั้งใจจะส่งบทความวิจัยของตนไปเผยแพร่หรือไม่ เพราะวารสารแต่ละประเภทต่างก็มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งขึ้นที่แตกต่างกันไป ผู้เขียนจึงต้องพิจารณาว่าต้องการให้งานเขียนของตนนั้นเผยแพร่เพื่อประโยชน์อะไร เช่น อาจต้องการเพียงเสริมสร้างความรู้ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น หรือเขียนขึ้นเพื่อขอรับรางวัลงานเขียน หรือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่ตนกำลังศึกษาอยู่ หรือเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขขององค์กรที่กำหนดให้บุคลากรต้องจัดทำขึ้น หรือเพื่อนำไปใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น ซึ่งเป้าหมายของผู้เขียนที่แตกต่างกัน ก็ย่อมทำให้การเลือกวารสารที่จะนำบทความไปเผยแพร่นั้นแตกต่างกันไปด้วย

นอกจากนั้น ผู้เขียนบทความก็ต้องคำนึงถึง Theme ของวารสารนั้น ๆ ว่าเน้นวิชาการด้านใด เช่น ด้านกฎหมายมหาชน หรือด้านกฎหมายระหว่างประเทศ เป็นต้น และเป็นวารสารที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับในวงการกฎหมายหรือไม่เพียงใด มี Impact factor ในระดับใด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากต้องการที่จะนำบทความที่เผยแพร่ไปใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการ ก็จะต้องคำนึงถึงรายละเอียดที่กำหนดหลักเกณฑ์ของวารสารที่แสดงหลักฐานว่าการเผยแพร่นั้นได้ผ่านการประเมินคุณภาพ โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer reviewer) ที่มาจากหลากหลายสถาบัน ตามที่กำหนดไว้ในประกาศ ก.พ.อ. ฯ

1.3 เกณฑ์หรือข้อกำหนดของวารสารในการรับบทความ

เนื่องจาก เกณฑ์ของวารสารแต่ละแห่งมีข้อกำหนดแตกต่างกัน คือ มีความคล้ายกันในบางเรื่องแต่ก็แตกต่างกันในหลายเรื่อง ดังนั้น เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการจัดทำรูปเล่มใหม่หรือส่งกลับให้แก่ใจใหม่ และเพื่อป้องกันการปฏิเสธรับบทความ ผู้เขียนจึงควรศึกษารายละเอียดทุกเรื่องที่เป็นข้อกำหนดของวารสารนั้น ๆ ก่อนที่จะลงมือเขียน ซึ่งรายละเอียดมีหลายประการ อาทิ

- ชื่อบทความ (ถ้อยคำ/หงาย)
- ชื่อผู้แต่ง (บางแห่งใช้คำว่าผู้เรียบเรียง)
- กระดาษที่ใช้พิมพ์
- จำนวนคำหรือจำนวนหน้าของบทความ

- โปรแกรมที่ใช้พิมพ์และจัดส่งไฟล์ เช่น word, pdf
- ตัวพิมพ์ (Font) ขนาด ตัวหนา ตัวเอียง
- การเว้นขอบกระดาษ การเว้นบรรทัด การย่อหน้า การระบุตัวเลข
- การกำหนดหัวข้อในบทความ การจัดตำแหน่งข้อความในหน้า
- การขึ้นหน้าใหม่ การพิมพ์เลขหน้า
- การพิมพ์อัญประกาศ (Quotation)
- การอ้างอิง (Reference)
- การจัดทำตาราง/แผนภูมิ/กราฟ
- การใช้สัญลักษณ์ เช่น : ; ‘ }) ***]

ทั้งนี้ ภายหลังจากเขียนบทความเสร็จสิ้นแล้ว ก่อนที่จะส่งไปยังวารสาร ผู้เขียนควรตรวจสอบความถูกต้องของการพิมพ์ ภาษาที่ใช้ รูปแบบของวารสารที่กำหนด และเนื้อหาของบทความ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะต้องมีความสมบูรณ์ครบถ้วนและถูกต้องตามลักษณะของบทความวิจัยด้วย นอกจากนี้ ก็ควรร้องขอให้ผู้อื่นที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องงานเขียนและในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อบทความนั้น ๆ ช่วยตรวจอ่านให้ก่อนส่งไปยังวารสารที่ต้องการเผยแพร่ด้วย

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการตีพิมพ์บทความในวารสาร

2.1 ฐานการตีพิมพ์บทความในวารสาร

2.1.1 วารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับชาติ ได้แก่ ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index - TCI) เฉพาะวารสารที่มีชื่ออยู่ในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 และ ACI (ACI ASEAN Citation Index)

2.1.2 วารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ¹ ได้แก่

Scopus (<http://www.info.scopus.com>)

ERIC (<http://www.eric.ed.gov/>)

MathSciNet (<http://www.ams.org/mathscinet>)

Pubmed (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>)

Web of Science เฉพาะในฐานข้อมูล SCIE, SSCI และ AHCI (<https://clib.psu.ac.th/e-resources/databases.html?task=weblink.go&id=233>)

JSTOR (<https://www.jstor.org/>)

JSTOR (<https://www.jstor.org/>)

¹ ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2562

2.2 กำหนดระดับคุณภาพผลงานทางวิชาการ ดังนี้

ค่าน้ำหนัก	ระดับคุณภาพ
0.20	บทความวิจัยหรือบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ
0.40	บทความวิจัยหรือบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติหรือในวารสารทางวิชาการระดับชาติที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลตามประกาศ ก.พ.อ.
0.60	บทความวิจัยหรือบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่ปรากฏในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2
0.80	บทความวิจัยหรือบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลตามประกาศ ก.พ.อ.หรือตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่ปรากฏในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1
1.00	<ul style="list-style-type: none"> - บทความวิจัยหรือบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่ปรากฏในฐานข้อมูลระดับนานาชาติตามประกาศ ก.พ.อ. หรือระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วย หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2556 (เช่น Scopus) - ผลงานได้รับการจัดสิทธิบัตร - ผลงานวิชาการรับใช้สังคมที่ได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์การขอตำแหน่งทางวิชาการแล้ว - ผลงานวิจัยที่หน่วยงานหรือองค์กรระดับชาติว่าจ้างให้ดำเนินการ - ตำราหรือหนังสือหรืองานแปลที่ได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์การขอตำแหน่งทางวิชาการแล้ว - ตำราหรือหนังสือหรืองานแปลที่ผ่านการพิจารณาตามหลักเกณฑ์การประเมินตำแหน่งทางวิชาการ แต่ไม่ได้นำมาขอรับการประเมินตำแหน่งทางวิชาการ

หมายเหตุ ฐานข้อมูลระดับนานาชาติ ได้แก่ ERIC, MathSciNet, Pubmed, Scopus, Web of Science (เฉพาะในฐานข้อมูล SCIE, SSCI และ AHCI เท่านั้น), JSTOR และ Project Muse²

2.3 ความแตกต่างของการตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล

TCI	Scopus
มีการแบ่งประเภทบทความวิชาการ บทความวิจัย	จะไม่มีมีการแบ่งประเภทของบทความว่าเป็น วิชาการหรือบทความวิจัย
	ต้องเป็นเรื่องที่เป็นประเด็นร้อน
	การเขียนยากกว่า TCI
	ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ

2.4 วารสารกฎหมายตามการแบ่งกลุ่มของ TCI (ณ วันที่ 17/มีนาคม/2564)

ลำดับ	วารสาร	กลุ่ม
1.	วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
2.	วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร	1
3.	วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์	2
4.	วารสาร CMU Journal of Law and Social Sciences ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2
5.	Thammasat Business Law Journal	2
6.	วารสารกฎหมาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2
7.	วารสารกฎหมายสุโขทัยธรรมมาธิราช	2
8.	วารสารกฎหมายและนโยบายสาธารณสุข	2
9.	วารสารการบริหารปกครอง	2
10.	วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย	2
11.	วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย	2

² ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2562

12.	วารสารนิติ รัฐกิจ และสังคมศาสตร์ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่	2
13.	วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น	2
14.	วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์	2
15.	วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	2
16.	วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	2
17.	บทบัณฑิตย	2
18.	วารสารสถาบันพระปกเกล้า	2
19.	วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน	2
20.	วารสารกระบวนการยุติธรรม	2
21.	จลนिति	3
22.	วารสารกฎหมายขนส่งและพาณิชย์นาวี	3
23.	Ubon Ratchathani Law Journal	3
24.	วารสารกฎหมายธุรกิจบัณฑิตย	3
25.	วารสารกฎหมายปกครอง	3
26.	วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	3
27.	วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	3
28.	วารสารศาลรัฐธรรมนูญ	3
29.	รัฐสภาสาร	3

3. ความแตกต่างระหว่างบทความวิชาการกับบทความวิจัย³

บทความวิชาการ	บทความวิจัย
<p>ส่วนประกอบส่วนต้น/ส่วนนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อเรื่อง - ชื่อผู้เขียน - บทคัดย่อหรือสาระสังเขป (วารสารบางแห่งไม่กำหนดให้เขียนบทคัดย่อ) 	<p>ส่วนประกอบส่วนต้น/ส่วนนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อเรื่อง - ชื่อผู้เขียน - บทคัดย่อหรือสาระสังเขป (โดยเน้นเฉพาะประเด็นข้อค้นพบที่สำคัญของผลการวิจัย โดยมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

³ คู่มือการจัดการความรู้ด้านการวิจัย ปีการศึกษา 2560 โครงการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้สู่ห้อง เรื่อง “เทคนิคการเขียนบทความวิจัย” คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

	- คำสำคัญหรือคำหลัก (ไม่ควรเกิน 3 คำ)
<p>ส่วนเนื้อหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความนำ เป็นการเขียนสาระสำคัญและจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะเขียน ซึ่งจะเป็นการปูพื้นฐานเข้าสู่เนื้อหาของบทความ - เนื้อความ เขียนรายละเอียดของประเด็นตามที่คุณเขียนได้วางโครงเรื่องไว้ โดยหัวข้ออาจแตกต่างกันในบทความวิชาการแต่ละเรื่อง - เนื้อหาควรมีทั้งข้อเท็จจริง ข้อมูล ข้อค้นพบต่างๆ และแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนตลอดจนทรรศนะในด้านต่างๆ - บทสรุป สรุปสาระของรายละเอียดในเนื้อหาหรือเสนอเป็นข้อสังเกต ข้อเสนอแนะต่อเนื้อหา การสรุปจะเน้นประเด็นสำคัญหรือประเด็นหลักทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของส่วนเนื้อหาได้ 	<p>ส่วนเนื้อหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทนำและสภาพปัญหาการวิจัย - เนื้อความ เป็นการเขียนองค์ประกอบของการวิจัยตามที่ได้ดำเนินการวิจัยไว้ ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) วัตถุประสงค์การวิจัย 2) สมมุติฐานของงานวิจัย (ถ้ามี) 3) วิธีการดำเนินการวิจัย 4) ขอบเขตการศึกษา 5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ - ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง - บทวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมาย - อภิปรายผล - บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ
<p>ส่วนประกอบตอนท้าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บรรณานุกรม/เอกสารอ้างอิง 	<p>ส่วนประกอบตอนท้าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บรรณานุกรม/เอกสารอ้างอิง - กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

คำถามที่น่าสนใจ

1. งานวิจัย 1 ชิ้น สามารถตีพิมพ์เป็นบทความวิจัยได้หลายครั้ง ใช่หรือไม่

ตอบ ไม่ใช่ เนื่องจากบทความวิจัยได้มาจากผลของงานวิจัยเป็นสำคัญ และการเผยแพร่บทความวิจัยมาจากผลงานวิจัยมีลักษณะแบบย่อความ โดยหลัก งานวิจัย 1 ชิ้น สามารถ ตีพิมพ์ออกมาเป็นบทความวิจัยได้ 1 ครั้ง เพราะบทความวิจัยจะต้องแสดงผลการวิจัยที่ได้จากงานวิจัยนั้น

สำหรับงานวิจัยในลักษณะสหสาขาวิชา เช่น เป็นงานวิจัยที่ครอบคลุมทั้งนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ ก็อาจนำไปเขียนบทความวิจัยโดยสรุปผลการวิจัยเฉพาะในส่วนของคุณาของตนได้ ซึ่งบทความวิจัยจะมีความแตกต่างจากบทความวิชาการที่มีความเป็นอิสระมากกว่า เพราะบทความวิจัยต้องอยู่ในกรอบของงานวิจัยด้วย ดังนั้น จึงต้องมีรูปแบบในการเขียนมีการดำเนินการดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกับการดำเนินงานวิจัยนั้น ๆ

2. การเผยแพร่งานวิจัยนั้นต้องรองจนกว่าวิจัยจะดำเนินการเสร็จหรือไม่

ตอบ ใช่ เพราะบทความวิจัยมาจากผลงานวิจัยเป็นสำคัญ เพราะบทความวิจัยจะต้องระบุผลการวิเคราะห์ของข้อมูลตามโครงการวิจัยที่ทำไว้ ถ้าเขียนวิจัยไม่เสร็จก็เขียนบทความวิจัยไม่ได้ แต่สามารถนำบางส่วนของงานวิจัยที่ยังไม่แล้วเสร็จมาบูรณาการเป็นบทความวิชาการได้ (ให้ระวังเรื่อง Self-plagiarism ด้วย)

3. โครงการวิจัยที่ดีต้องประกอบด้วยเนื้อหาส่วนใดบ้าง

ตอบ หลักสำคัญในการเขียนงานวิจัยควรเป็นสากลจึงจะได้รับการยอมรับ โดยทั่วไปจะ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 เรื่อง จึงมักมีการแบ่งออกเป็น 5 บท

บทที่ 1 บทนำ หลักการและเหตุผล แนะนำโครงการวิจัยว่าสำคัญอย่างไร มีปัญหาการวิจัย (Research problems) อย่างไร ปัญหานั้น ๆ มีความสำคัญอย่างไร และมีคำถามการวิจัย (Research question) ว่าอย่างไร จากนั้นก็ต้องระบุถึงส่วนประกอบของการทำวิจัยที่จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการตั้งโครงการวิจัยไว้

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม (Review Literature) ตามหลักสากล จะกำหนดให้งานวิจัยทุกเล่มต้องมีการทบทวนวรรณกรรม และมักจะกำหนดให้จัดทำขึ้นในบทที่ 2 ภายหลังจากกำหนดโครงการวิจัยในบทที่ 1 ไว้แล้ว แต่หากมีวรรณกรรมที่ต้องทบทวนเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถเขียนไว้ในบทที่ 2 ได้ครบถ้วน ก็จะทำให้ทบทวนวรรณกรรมต่อเนื่องไปอีกหนึ่งบทเป็นบทที่ 3 ได้ (ซึ่งปกติ บทที่ 3 จะเป็นการระบุถึงวิธีการดำเนินการวิจัย แต่เมื่อมีการทบทวนวรรณกรรมต่อเนื่องเป็นบทที่ 2 และ 3 ก็ให้เลื่อนบทต่อไปให้เขียนวิธีดำเนินการวิจัยไว้เป็นบทที่ 4)

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย (Research method) กระบวนการทำงานวิจัยเป็นเรื่องสำคัญมาก จะเริ่มดำเนินการอย่างไรและดำเนินการวิจัยให้แล้วเสร็จอย่างไร ต้องเขียนให้กระจ่างชัด ซึ่งโดยหลักการแล้วจะต้องระบุถึงรูปแบบของงานวิจัยว่าเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรือเชิงปริมาณ หรือแบบผสมผสาน และต้องระบุถึงประเภทของงานวิจัยด้วยว่าเป็นงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ด้านใด สำหรับงานวิจัยทางนิติศาสตร์ ถือว่าเป็นอีกแขนงหนึ่งของงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยจำเป็นต้องระบุไว้ให้ชัดเจนด้วย โดยอาจต้องระบุไว้ด้วยว่าเป็นงานวิจัยทางนิติศาสตร์ ที่เป็น Doctrinal legal research หรือเป็น Non-doctrinal legal research เพื่อเป็นการกำหนดกรอบงานวิจัยให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จากนั้น ก็ต้องระบุว่าได้ใช้วิธีการในการวิจัยแบบใด ซึ่งโดยทั่วไปของงานวิจัยทางนิติศาสตร์ มักจะใช้วิธีการวิจัยจากเอกสารที่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายและที่เป็นคำอธิบายหรือวิพากษ์กฎหมาย จึงถือว่าเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการวิจัยกฎหมาย (ไม่ใช่การวิจัยเอกสารที่เรียกว่า Documentary research) แต่หากผู้วิจัยต้องการให้ผลงานวิจัย

มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ก็ควรต้องผสมผสานเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล ว่านอกจากจะเก็บจากเอกสารแล้ว ก็เก็บภาคสนามด้วย โดยใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต หรือการประชุมกลุ่มย่อย เป็นต้น ซึ่งก็ต้องระบุให้ชัดเจนถึงพื้นที่ศึกษา ประชากรที่ศึกษา และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย นอกจากนี้ ก็ต้องระบุไว้ด้วยว่าในการดำเนินการวิจัยนั้นเมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วมีการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลอย่างไร และได้มีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการอย่างไร รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ๆ อย่างไม่ควร

บทที่ 4 บทแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) เป็นบทหัวใจของงานวิจัยที่ผู้วิจัยจะต้องใช้เวลา ทักษะ ความรู้ และความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้องตามวิธีวิทยาการวิจัย และใช้วิธีการวิจัยตามที่ระบุไว้ในบทที่ 3 ด้วย

บทที่ 5 อภิปรายผล สรุป และข้อเสนอแนะ

ทั้งนี้ โครงสร้างดังกล่าวมานี้ เป็นหลักสากลที่ใช้กันอยู่ทั่วไปของทุกสาขาวิชาการ แต่ผู้วิจัยก็ควรศึกษาถึงรูปแบบงานวิจัยที่เป็นผู้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยประกอบด้วย เพราะแต่ละองค์กรจะกำหนดรูปแบบไว้แตกต่างกันอยู่บ้างในรายละเอียด

4. การตั้งชื่อหัวข้อจำเป็นหรือไม่ต้องมีคำว่า “ปัญหา” หรือถ้ากฎหมายมีแล้ว และมีปัญหา ให้ใช้ชื่อหัวข้อว่า “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับ” แต่ถ้าเรื่องไหนยังไม่มีกฎหมาย ก็ใช้ชื่อหัวข้อว่า “มาตรการเกี่ยวกับ” ประเด็นนี้เข้าใจถูกต้องไหมครับ

ตอบ ไม่จำเป็น ขึ้นอยู่กับหัวข้อหรือโจทย์วิจัยที่เราอยากตั้ง ขึ้นอยู่กับผู้วิจัยว่าจะวางกรอบงานวิจัยของตัวเองไว้แค่ไหน เน้นเรื่องอะไร บางครั้งการตั้งชื่อโดยขึ้นต้นคำว่า “ปัญหา” “มาตรการ” กรรมการผู้อ่านบางท่านยังมองเห็นว่าเป็นเรื่องเกะกะ หรือยาวเกินไปก็ได้ อยู่ที่ Research Question มากกว่าถ้าเราไม่เน้นหาปัญหาที่ไม่ต้องตั้งคำว่า “ปัญหา” ก็ได้

5. การตั้งชื่องานวิจัยซ้ำ สามารถทำได้หรือไม่

ตอบ ตามหลักแล้ว จะทำงานวิจัยซ้ำไม่ได้ เพราะผลงานวิจัยจะต้องเป็นเรื่องใหม่ไม่ซ้ำใคร หากเป็นงานวิจัยที่มีผู้ค้นพบไว้ก่อนแล้ว ผู้ทำวิจัยขึ้นภายหลัง ย่อมได้ผลงานวิจัยที่ไม่มีประโยชน์ ไม่มีอะไรเป็นข้อค้นพบใหม่ ทั้งนี้ งานวิจัยจะกำหนดให้ผู้วิจัยต้องทำการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ก่อนแล้วในเวลาที่ขออนุมัติโครงการ ผู้วิจัยจึงต้องทราบบอกว่ามีผู้ใดทำเรื่องนั้นไว้ก่อนแล้วหรือไม่

อย่างไรก็ดี หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีปรากฏการณ์ใหม่ขึ้น เช่น มีการออกกฎหมายใหม่อันเป็นการยกเลิกกฎหมายฉบับเดิม หรือมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายขึ้น หรือมีข้อเท็จจริงตามสภาพสังคมใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนขึ้น ทำให้มีปัญหาคือกฎหมายเป็นประเด็นใหม่ขึ้น เช่น ก็สามารถทำวิจัยในหัวข้อที่ซ้ำชื่อ

เดิมได้ แต่ประเด็นของเรื่องที่ว่าวิเคราะห์ต้องเป็นคนละเรื่องกันด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยควรต้องระบุไว้ในงานเขียนว่า ได้พบงานวิจัยที่มีผู้อื่นทำไว้ก่อนแล้วในหัวข้อเหมือนหรือคล้ายกัน และต้องให้เหตุผลประกอบไปว่าเหตุใดตนจึงยังสามารถทำวิจัยในหัวข้อเช่นนั้นได้

6. ในการทำวิจัยควรมีกฎหมายต่างประเทศหรือไม่ หากมี มีวิธีการเลือกประเทศอย่างไร และควรจะมีกี่ประเทศ

ตอบ งานวิจัยที่ดีต้องมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกฎหมายด้วย (Comparative of Laws) ซึ่งจะช่วยให้ผลงานวิจัยมีคุณค่ามากขึ้น และควรเลือกประเทศที่สมควรนำมาเปรียบเทียบกันได้ ในเชิงระบบกฎหมาย ระบบศาล บริบททางสังคมและการเมือง ฯลฯ ซึ่งอย่างน้อยก็ควรเลือกประเทศที่กฎหมายเหมือนคล้ายกับของไทยและที่มีความแตกต่างกับประเทศไทยด้วย เพราะจะต้องนำกฎหมายมาเปรียบเทียบกันว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร และผลของความเหมือนหรือต่างกันของแต่ละประเทศเป็นอย่างไร จะถือว่าเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบ นอกจากนั้น ก็จะต้องระบุเหตุผลของการเลือกกฎหมายของประเทศเหล่านั้นด้วย ส่วนจะเลือกกี่ประเทศนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับโจทย์วิจัยที่ตั้งขึ้นด้วย ว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะตอบโจทย์วิจัยได้ครบถ้วนหรือไม่